

מאוצרות הפרשה

של מלאכי השרת לכאו"א מישראל וקשרו לו ב' כתרים וכו' וכיון שחטאו ישראל, ירדו ק"כ רבוא מלאכי חבלה ופירקום וכו' וכולן זכה משה ונטלן וכו'", וכתבו התוס', ששני הכתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן אור פניו. ומבואר דלפני מעשה העגל הי' כל ישראל קורן עור פניהם כמו של משה, ונמצא שלא הוצרכו למאור כשנכנסו למשכן, שאור פניהם הי' קורן ומאיר, ולכך כתיב למאר חסר. אבל בפ' ויקהל שהי' אחר מעשה העגל, שכבר פירקו קרני ההוד, אז היו צריכין למאור ממש, כמ"ש בתנחומא תצוה (סי' ד') "ויקחו אליך בשבילך שאתה רואה להיכן אתה נכנס ויוצא" ולכן כתיב שם למאור מלא. וגם לדעת התוס' בשבת (כב:) דכל מ' שנה לא הוצרכו לאור שעמוד הענן היה מאיר בכל מקום מ"מ הוצרכו בשביל אחר המ' שנה משא"כ לפני מעשה העגל שאלמלי לא חטאו היה נשאר קירון העור להם ולדורותם. (טעמא דקרא)

ועשית שלחן עצי שיטים אמתיים ארכו (כה, כג)

בפסחים ק"ט: איתא שולחן של מקדש של פרקים הוה – היינו שיכולים לפרקו דאי ס"ד הדוקי מהדק איך מטבילים אותו במקווה במקדש שהיה רחבו רק אמה. וקשה למה לא שאלו זאת על שאר הכלים? ועו"ק האם חסר מקוואות בירושלים שהיו גדולים פי כמה? וי"ל, אומר ההפלאה, שאת כל הכלים היו יכולים להטביל בכל המקוואות הגדולים שהיו בירושלים לכן לא שאלו עליהם, משא"כ שולחן איתא במנחות צ"ט: שהזמן היחיד שאפשר להטבילו, הוא בין הזמן שמחליפים בו את הלחם הישן בחדש, והזמן הזה הוא רק בשבת בין הבוקר לשקיעה, ומכיון שההלכה שלא גזרו שבות במקדש היא רק במקדש עצמו אפילו בדברים שהם צורך המקדש, א"כ אי אפשר להטביל את השולחן בשלמותו מחוץ למקדש משום שבות. וממילא מובן למה רק את השולחן, שהיו מוכרחים לטבול בשבת במקדש עצמו, היו צריכים לפרק כדי שאפשר יהיה להטבילו במקווה המצומצם שהיה במקדש, משא"כ בשאר דברים אפשר להטבילם ביום חול במקוואות הגדולים שהיו בירושלים.

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד (כה, ל) במסכת חגיגה (כו, ב) מבואר, שבימי הרגלים היו הכהנים מגביהים את השולחן כדי שיראו עולי הרגל את לחם הפנים שעליו, והיו אומרים להם: "ראו חבתכם לפני המקום" – שגם לאחר שחלפו שמונה ימים, מסדרו ועד סילוקו, נותר הלחם חם כאילו נאפה כעת. כיצד מוכיחה עובדה זו על חבתם של ישראל לפני המקום? באר רבי נפתלי כ"ץ רבה של פרנקפורט: בגמרא (יומא ע"ו.) הובא שאמר רבי שמעון בר יוחאי שני טעמים לכך שהוריד ה' לישראל את המן בכל יום ולא הורידו אחת לשנה בכמות שתספיק לשנה שלמה, כתבואה הנקצרת פעם אחת בשנה בעבור כל השנה: א. חפץ ה' בתפילותיהם של ישראל, ואילו היה המן יורד להם פעם אחת בשנה, לא היו צריכים להתפלל על פרנסתם במשך כל השנה. ב. המן היה נאכל כשהוא חם, ואילו היה יורד פעם אחת בשנה – לא היה חומו נשמר. בהגבהת השולחן כונו הכהנים לרמוז לישראל, כי כפי שלחם הפנים נשמר בחומו למשך שמונה ימים, כך בודאי יכול היה ה' לשמור את המן בחומו למשך השנה כולה. ואם כן נמצא שעיקר הטעם לכך שירד המן בכל יום, הוא מפני שחביבה תפלתם של ישראל לפני המקום, וזהו: "ראו חבתכם לפני המקום". (עדות ביוסף)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו (כה, ב)
כתב בעל הטורים, פתח "דבר אל בני ישראל", לשון פיוס, כמו "דברו על לב ירושלים", בשביל שהיה בו חסרון כיס, פייסם. ולכאורה צריך ביאור למה צריך לפייס את עם ישראל, הלא עם ישראל לפני חצי שנה היו עניים מרודים, ולא היה להם כלום, והקב"ה עשה להם נס ונתעשרו, כדי לקיים את ההבטחה וגם את הגוי אשר יעבודו הן אנכי, ויצאו משם ברכוש גדול, תשעים חמורים נושאים וכו', ביזת מצרים וביזת הים, נהפכו מדלי דלים לעשירים מופלגים. ולא עוד אלא שלא היה להם הוצאות כלל במדבר, ולא עוד אלא שגם עם המן היו יורדים אבנים טובות ומרגליות. הרי לנו שהקב"ה נתן להם עשירות מופלגת, הון רב לכל אחד. א"כ עתה שהקב"ה בא לבקש לבנות משכן, בשביל מה צריך לפייסם, איך צריך הקב"ה לפייס אותנו על קצת ארגמן לאחר שנתן לנו מליארדים לכל ואחד?? ולא עוד אלא שהרי המשכן בא לכפר העוון, זה שנתן לי את המעות, הוא עצמו מבקש כמה פרוטות מהרכוש שלי, ולא עוד אלא שמבטיח לנו שהשכינה תשרה בתוכנו. איך יש לנו עדיין יצר הרע כדי לתת או לא לתת? וביאר המהר"ל שזהו כוחו של יצר הרע, נורא מאוד, שברגע שהממון נמצא בכיס של האדם, הוא שוכח לגמרי מי נתן לו את זה. הקב"ה מבין את היצר הרע שלנו. כשמבקשים ממישהו ממון, צריך לדבר איתו יפה בדרך פיוס, אף שהקב"ה לבדו נתן לו כל מה שיש לו. זהו כחו של יצר הרע שהוא גדול יותר מכל הסברות הפשוטות שיש בעולם. אבל באמת זה גם תוכחה מגולה עבורנו, הם ראו בעיניהם איך שהקב"ה נותן להם את כל רכושם, ואנו מבינים שאין כל כך צריך לפייסם, ולמה כשאדם יש לו כסף בחשבון הבנק שלו, צריך להרבות בו בפיוסים שיתרום, וכי אינו מאמין שהקב"ה נתן לו הכל, שהכל משלך, ומידך נתנו. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

ועזרות תחשים (כה, ה)

מין חיה, לא היתה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה, לכן מתרגם ססגונא, שש ומתפאר בגוונים שלו (רש"י). שואל רבי יהושע לייב דיסקין, מה ראה רש"י להתעכב דווקא כאן על פירושה של מילה ארמית המופיעה בתרגום אונקלוס? ועוד קשה, מהיכן לרש"י לפרש כי מקורה של המילה ססגונא הוא משום ש"ש ומתפאר בגוונים שלו", ואולי זהו תרגומה של המילה "תחש" בארמית ללא כל פירוש ומשמעות מילולית? מסביר ר' יהושע לייב, כאשר קרא האדם הראשון שמות לבעלי החיים, קרא להם בלשון הקודש. אכ"כ בדור הפלגה נוצרו לשונות, וממילא קיבל כל אחד מבעלי החיים שמות שונים ובשפות שונות. אבל התחש לא היה אלא לשעה, והתחש לא היה לא בימי דור הפלגה וגם לא בימי של אונקלוס, וא"כ מהיכן התרגום למילה תחש? שאלה זו היתה קשה לרש"י, לכן רש"י מפרש שבאמת אין המילה "ססגונא" תרגום של המילה "תחש", אלא "כינוי" אשר בו כינו את התחש בגלל תכונותיו הטבעיות שש ומתפאר בגוונים שלו". (דשן ביתן)

שמן למאור (כה, ו)

כתיב 'למאור' חסר, ובפ' ויקהל כתיב למאור מלא, וי"ל ע"פ הגמ' בשבת (פה.) "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ס' רבוא

**"זענו לי מקדש ושכנתי בחכם"
תפילה עם קולות זרים לא נקלטת!**

הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א: זכור לי שכשבעל השבט הלוי זצ"ל הביא את דברי מרן החתם סופר שכתב שלפעמים כולם מתפללים טוב ושני אנשים בצד מדברים זה יכול לעכב את כל התפילות, ולא לחינם [מי יודע] שיש כל כך הרבה תפילות על בני בית המקדש שעדיין לא התקבלו והתקיימו, עצם דיבור בשעת התפילה זה מפריע. בכדי שהציבור יבין מה הסיבה שהתפילות לא מתקבלות כשיש אפילו שתיים שמדברים בבית הכנסת, אספר את מה שרבי שלמה לווינשטיין שליט"א סיפר, על יהודי שחלה וב"ה התרפא לאחר זמן מה, וביום הגדול והמרגש בו חזר היהודי מבית החולים לביתו, הגיעו כל בני משפחתו לקחת את אביהם הביתה. באמצע הדרך שאל הבן את אביו ברוב תמימות "אבי היקר, הרי מאז ומעולם אינך מדבר בעת התפילה וקריאת התורה, ואם כן מדוע רק כאשר אחרים קיבלו על עצמם קבלה זו נושעת, ולא בזכות עצמך?". השאלה היתה נוקבת, והאב שקל בדעתו כיצד לענות לילד. בינתיים, שאל הנהג את האב היושב לצידו "אולי אתה יודע מהי הדרך הטובה להגיע עכשיו באמצע היום לבני ברק, בלי להיתקל בפקקים?". ענה לו האב "אינני בקי כל כך בדרכים, הרי יש לך מכשיר וויז, תפעיל אותו ותגיד את השם 'בני ברק' והמכשיר ידריך אותנו בדרך הקלה והטובה ביותר". הנהג הפעיל את המכשיר והכריז "בני ברק" אבל בדיוק אז צעק איזה ילד מאחור והשם לא נקלט. שוב ניסה הנהג לומר "בני ברק" אך בדיוק אז נזכר ילד אחר להכריז משהו. לאחר כמה ניסיונות ביקש הנהג שיהיה שקט מוחלט, כי הקולות מפריעים למכשיר לקלוט מה שאומרים. כולם השתתקו לחלוטין, כשהנהג הכריז שוב את השם "בני ברק" המכשיר סוף סוף קלט את היעד המבוקש. אז התנער האב מהרהוריו, התפעל מההשגחה הפרטית שזימנה לו תשובה מדויקת לשאלת בנו ופנה אליו ואמר "בני יקר, הרי לך תשובה על שאלתך, הרי בעיניך ראית, שכאשר הנהג אמר דבר מסוים דיבוריו לא נקלטו במכשיר כי היו שם דיבורים זרים שהפריעו למכשיר לקלוט את מה שאמר, כך הדבר גם בתפילה! שהרי כתבו החתם סופר והמגיד מקאזניץ זצ"ל שבית הכנסת שמדברים בו בשעת התפילה, הדיבורים מונעים את התפילות מלעלות, כי בשמים מצפים לשמוע תפילה זכה, ללא שום תערובת של קולות אחרים. לכן, על אף שאני לכשעצמי הייתי נזהר מלדבר בעת התפילה, בכל זאת, למרבה הצער הדיבורים שדיברו אחרים מנעו גם את תפילתי מלעלות. וכעת, כשכל המתפללים קיבלו עליהם לשתוק, עלו כל התפילות. (דברי שירה)

פינת ההלכה

לעשות צורות שונות עם חוט [סבתא סורגת] בשבת

שאלה: לאחרונה נכנס מאוד חזק לשוק משחק של חוט שאפשר לעשות בו צורות שונות ומשונות ויש ילדים מומחים היכולים לעשות סולמות מגדלים וכדו', ומעבירים את החוט מיד ליד, וכל אחד עושה צורות שונות אחרות, והמומחים יכולים לעשות צורות שונות ומיוחדות, סולם יעקב, מגדל אייפל, מכנסיים, נעליים, קרניים, בקבוק, ומכונה בשם סבתא סורגת. לאור זאת נסתפקו הלומדים אם יש בזה איסור לעשותו בשבת, כיון שאין לעשות צורות בשבת, או שמא כיון שהוא דבר שאינו מתקיים, אין בזה איסור?

תשובת הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: מעיקר הדין אי אפשר לומר שזה אסור, אבל בכל זאת אין זה ראוי למשחק לילדים שהגיעו לחינוך, כי אין זה כבוד השבת לשחק בעשיית צורות. **מקורות ונימוקים:** כתב בשו"ע (או"ח סי' ש"מ ס"ד) יש ליהזר שלא לכתוב באצבעו במשקין על השלחן או באפר. והוא הדין עשיית צורה, וכתב במשנה ברורה (ס"ק יח-ט) אף דמדאורייתא אין איסור אלא בכותב בדבר המתקיים, אפילו הכא מדרבנן אסור אף באינו מתקיים, וכתבו האחרונים דאפילו אם כתב בהמשקין על דבר שאינו מתקיים, כגון על עלה ירקות וכיוצא"ב אפילו הכא מדרבנן אסור. והוסיף (ס"ק"ב) וכן אסור לרשום כמין אותיות על החלוקן זכוכית בימי הקור שהם לחים מן הקור. וכתב במקור חיים (קיצור הלכות סי' ש"מ ס"ד) אסור לעשות תמונה בחוט על השולחן או באצבעות ידיו, שעושים הנערים כמה מיני תמונות מיד ליד. אמנם לכאורה יש לחלק, שהתם הצורה מתקיימת קצת, וגם דברי המקור חיים אמורים כאשר עושה על השולחן, ויכול להתקיים קצת מצד עצמו, אבל הכא אינו מתקיים כלל, אלא אם כן מחזיקו בידי, אבל כשעזב את ידיו הצורה מתפרקת, ונמצא שזה כעין כתיבה אותיות באויר, שהרמ"א התיר לכתבו. ודוגמא לכך מפריסת טלית שכתב בתהלה לדוד (סי' שט"ז ס"ק"ט) שאם אינו מתקיים אלא ע"י שאוחזין אותה בידים אינו חשיב אוהל, אפילו אם עושין כן כדי להגן בפני הגשם. ובשמירת שבת כהלכתה (פרק ט"ז הערה נז) כתב בשם מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל לגבי עשיית צורות מאבני פלא, שרגילין לעשות בהן צורות שונות, וכיון שאין האבנים מחוברות זו לזו אפשר דחשיב כל פעם כעושה דבר חדש, אך מ"מ עכ"פ לקטן שלא הגיע למצוות אין לחוש. ויש להוסיף מה שכתב במקור חיים, בנין של הבל שעושים הילדים מתפוח ואגסים, דמות מגדל ובור, או כדמות כל דבר יש למחות ממה שכתב בשו"ע סי' ש"מ ס"ד. לאור זאת נראה שאמנם מעיקר הדין אי אפשר לאסור לעשות את צורות אלו, כיון שהוא צורה שאינה מתקיימת, אבל בכל זאת אין זה משחק הראוי בשבת לעשות צורות למרות שאינם מתקיימת.

הגר"ש גלבר שליט"א בעל מחבר ספר ארחות שבת השיב: לענ"ד אין לאסור זאת משום עשיית צורות, דכיון שהצורה עצמה אינה קיימת אלא כשמחזיקים את החוט ביד, ואם מרפים את היד ממנו הכל מתפרק – לא מצינו בכה"ג איסור של כתב או צורה שאינם מתקיימים. ומה שהביא הגר"י זילברשטיין שליט"א מספר מקור חיים דאסור לעשות צורה באצבעות ידיו, לכאורה לא נהגו איסור בזה, ומצוי שילדים משחקים בכתב אצבעות ועושים באצבעותיהם צורות המסמלות אותיות – אף כשהצורה דומה לאות, כגון עשיית עיגול באצבעות מציינת אות פ', ולא שמענו אוסרים בזה. ונראה לענ"ד שאין לחלק בין עשיית צורות באצבעות עצמן או בחוט המוחזק ע"י אצבעות. (ווי העמודים)

חידה שבועית

מחפשים יושבים עליו והתורה אכזבים אותו. מהו?

תשובה לחידה פ"ש: סנדלר שמשותמש במרצע. תשובה לחידה השבועית: מספר הבין הוא 48 מניתוח חלקו השני של המשפט שאמר ירידה עולה, שהספרה האחרונה גדולה מהספרה הראשונה פי 2 - מה שמצמצם את האפשרויות לארבע כלבר: 12, 24, 36, 48. ומכיון שעל פי דברי ירידה הראשונים מתחלק סכום הספרות לארבע, נותרת אפשרות אחת כלבר ריאלית - 48. שם הוזכרה: משה פוזילוב נ"י

מזל טוב

מרבץ העיר: משפחות אורי כהן להולדת הבן הנכד
משפחות אהרן לנשואי הבת
משפחות אילונה לנשואי הבן
משפחות צויבל לאירוסי הבת
משפחות פליישמן לאירוסי הבת
משפחות ורטהיימר – בנעט לנשואי הבן הנכד
משפחות הרבנים פינטו – חפוטא לנשואי הבן הנכד
משפחות קרוד להולדת הבת
משפחות טסה להולדת הבן
משפחות קרישבסקי לנשואי הבן
משפחות יעקבסון לאירוסי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

במרכז
רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי
ותרבות מורשת ישראל